

Spis treści

Wprowadzenie	11
STUDIA I ANALIZY	
Jacek Czaputowicz Ewolucja polskiej polityki bezpieczeństwa: w kierunku strategicznej samodzielności?	15
Bogdan Zdrodowski Istota bezpieczeństwa	32
Andrzej Dawidczyk Analiza strategiczna jako narzędzie planowania strategii bezpieczeństwa narodowego	51
Andrzej Misiuk Od „Maratonu” do Centralnego Biura Śledczego. Rozwój organizacyjny policyjnych służb zajmujących się zwalczaniem zorganizowanej przestępczości	66
Wiesław Jasiński Przestępczość gospodarcza w okresie kryzysu finansów publicznych. Polskie uwarunkowania społeczno-polityczne. Tendencje. Przeciwdziałanie i zwalczanie.	82
Piotr Starzyński Wytyczne w aktach głównych czy podręcznych (kontrolnych)? Rozważania na tle praktyki prokuratorskiej i doświadczeń obrońców z punktu widzenia bezpieczeństwa wewnętrznego	115
Aleksandra Zięba Niemcy i Polska wobec problemu terroryzmu. Analiza porównawcza	126
Waldemar Zubrzycki, Paweł Suchanek Bezpieczeństwo Rzeczypospolitej Polskiej w kontekście zagrożeń terrorystycznych	153

Michał Brzeziński	
Miejsce zarządzania kryzysowego w systemie bezpieczeństwa narodowego. Uwagi prawno-organizacyjne.	166
Karina Paulina Marczuk	
Zrównoważone społeczności lokalne i ich bezpieczeństwo: doświadczenia państw anglosaskich	184
Mariusz Sokołowski	
Działalność prasowo-informacyjna instytucji publicznej na przykładzie polskiej policji.	211
Anna Antczak-Barzan	
Rangi wyzwań dla bezpieczeństwa Polski w XXI wieku.	226

***

Teodor Filipiak	
Wartości i reguły kultury prawnopolitycznej w zderzeniu z porządkiem normatywnym.	241
Jerzy Szczupaczyński	
Normatywne wzory przywództwa politycznego w ponowoczesnym świecie.	291
Ryszard Chruściak	
Ustawa o działach administracji rządowej – uchwalenie i wejście w życie (1997–1999).	313
Filip Ilkowski	
Globalizacja, praca i polityka teorii	346

RECENZJE

Zbigniew Siemiątkowski, <i>Wywiad a władza: wywiad cywilny w systemie sprawowania władzy politycznej</i> (Andrzej Piątkowski)	366
Maciej Hartliński (red.), <i>Przywództwo polityczne w Polsce i na świecie</i> (Tadeusz Bodio)	370
Frederic Lemieux (red.), <i>International Police Cooperation. Emerging issues, theory and practice</i> (Bartosz Skłodowski)	375
Shahrbanou Tadjbakhsh, Anuradhy Chenoya, <i>Human security: Concepts and implications</i> (Karina Paulina Marczuk)	379
Stanisław Sulowski (red.), <i>Problemy bezpieczeństwa wewnętrznego w wybranych państwach</i> (Maria Heliodora Ryszkowska)	381
Sasha Issenberg, <i>The Victory Lab: The Secret Science of Winning Campaigns</i> (Piotr Arak)	384
Aleksandra Skrabacz, Stanisław Sulowski (red.), <i>Bezpieczeństwo społeczne. Pojęcia-Uwarunkowania-Wyzwania</i> (Lidia Czarneta)	389

A. Balaev, <i>Azerbejdżanskaâ naciâ. Osnovnyje etapy stanovleniâ na rubieże XIX–XX vv.</i> (Ekaterina Kolb)	393
Dominik Szczepański, <i>Unia Wolności. Założenia programowe i działalność (1994–2005)</i> (Tomasz Kozięło)	396
Rob Bijl, Arjen Verweij (red.), <i>Measuring and monitoring immigrant integration in Europe. Integration policies and monitoring efforts in 17 European countries</i> (Urszula Kurcewicz)	401

SPRAWOZDANIA

Karina Paulina Marczuk

Sprawozdanie z konferencji pt. <i>Międzynarodowe uwarunkowania bezpieczeństwa wewnętrznego</i> , Warszawa, 7 czerwca 2013 r.	404
--	-----

Petre Opris

Sprawozdanie z konferencji pt. <i>Need to Know III: Them vs. Us. Image of the Enemy</i> , Szwecja, Gotlandia, Visby, 26–27 września 2013 r.	406
---	-----

Contents

Introduction	11
STUDIES AND ANALYSIS	
Jacek Czaputowicz	
The Evolution of the Polish Security Policy: Towards Strategic Self-reliance?	15
Bogdan Zdrodowski	
Essence of security	32
Andrzej Dawidczyk	
Strategic analysis as a tool of national security strategic planning	51
Andrzej Misiuk	
From the “Marathon” to the Central Bureau of Investigation. Organisational development of police forces involved in the fight against organized crime	66
Wiesław Jasiński	
The economic crime during public finance crisis. Polish socio-political circumstances. Tendency. Counteracting and fighting	82
Piotr Starzyński	
Guidelines in man records or reference records (control records)? Reflections based on prosecutor’s practice and experiences of the defence from the point of view of internal security	115
Aleksandra Zięba	
Germany and Poland against terrorism: comparative studies....	126
Waldemar Zubrzycki, Paweł Suchanek	
Safety of the Republic of Poland in the face of terrorist threats	153
Michał Brzeziński	
The place of crisis management in the national security system. Legal and organizational remarks	166

Karina Paulina Marczuk	
Sustainable communities and their safety: experience of the Anglo-Saxon countries	184
Mariusz Sokołowski	
Press and Public Information activities of public institutions for example the Polish Police	211
Anna Antczak-Barzan	
Ranks of the challenges to Poland's security in the XXI century	226

***

Teodor Filipiak	
Values and rules of political culture in the context of normative order	241
Jerzy Szczupaczyński	
Normative models of political leadership in a postmodern world	291
Ryszard Chruściak	
The Act on Branches of Government Administration – its Passage and Going into Effect (1997–1999)	313
Filip Ilkowski	
Globalization and the work – the politics of theory	346

REVIEWS

Zbigniew Siemiątkowski, <i>Wywiad a władza: wywiad cywilny w systemie sprawowania władzy politycznej</i> (Andrzej Piątkowski) . .	366
Maciej Hartliński (red.), <i>Przywódstwo polityczne w Polsce i na świecie</i> (Tadeusz Bodio)	370
Frederic Lemieux (red.), <i>International Police Cooperation. Emerging issues, theory and practice</i> (Bartosz Skłodowski)	375
Shahrbanou Tadjbakhsh i Anuradhy Chenoya, <i>Human security: Concepts and implications</i> (Karina Paulina Marczuk)	379
Stanisław Sulowski (red.), <i>Problemy bezpieczeństwa wewnętrznego w wybranych państwach</i> (Maria Heliodora Ryszkowska)	381
Sasha Issenberg, <i>The Victory Lab: The Secret Science of Winning Campaigns</i> (Piotr Arak)	384
Aleksandra Skrabacz, Stanisława Sulowskiego (red.), <i>Bezpieczeństwo społeczne. Pojęcia-Uwarunkowania-Wyzwania</i> (Lidia Czarneta)	389
A. Balaev, <i>Azerbejdżanskaâ naciâ. Osnovnyje etapy stanovleniâ na rubieże XIX–XX vv.</i> (Ekaterina Kolb)	393

Dominik Szczepański, <i>Unia Wolności. Założenia programowe i działalność (1994–2005)</i> (Tomasz Koziello)	396
Rob Bijl, Arjen Verweij (red.), <i>Measuring and monitoring immigrant integration in Europe. Integration policies and monitoring efforts in 17 European countries</i> (Urszula Kurcewicz)	401

REPORT

Karina Paulina Marczuk

Conference report, <i>International aspects of internal security</i> , Warsaw, the 7 th June 2013	404
---	-----

Petre Oprea

Conference report, <i>Need to Know III: Them vs. Us. Image of the Enemy</i> , Sweden Gotland, Visby 26–27 September 2013 . . .	406
--	-----

Wprowadzenie

Kolejny, trzydziesty czwarty tom „Studiów Politologicznych” poświęcony jest problematyce bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, która jeszcze nie gościła na łamach tego periodyku. Od niedawna stanowi ona integralną część nowej dyscypliny naukowej – nauk o bezpieczeństwie. Nie świadczy to jednak, że jej dorobek jest skromny. W dzisiejszych czasach tempo rozwoju nauki jest ogromne, wynikające ze zmieniającego się świata i potrzeb praktyki. Współczesny świat nie jest pozbawiony odczuwanych i realnych zagrożeń, których genezy należy upatrywać w napięciach politycznych, ekonomicznych, nacjonalizmie, antagonizmach etnicznych czy religijnych. Sprzeczność i zróżnicowanie interesów generują niebezpieczeństwa o wielorakim charakterze: od konfliktów zbrojnych i zamachów terrorystycznych do przestępczości pospolitej i zorganizowanej, ekscesów chuligańskich, infekowania systemów informatycznych czy korupcji. Oprócz niebezpieczeństw wywoływanych postawą i działalnością człowieka, niebagatelnego znaczenia dla bezpieczeństwa nabierają też kataklizmy naturalne. Proces globalizacji powoduje, że również zagrożenia o charakterze międzynarodowym szybko stają się realnym niebezpieczeństwem destabilizującym bezpieczeństwo krajowe bądź lokalne. W związku z tym wyspecjalizowane instytucje państwowe powinny być przygotowane, aby zapobiegać tego rodzaju zagrożeniom, a w razie ich zaistnienia – podjąć działania prewencyjne i represyjne. Jedną z podstawowych potrzeb ludzkich jest poczucie bezpieczeństwa osobistego, dlatego też pierwotną funkcją administracji państwowej była funkcja reglamentacyjno-policyjna. Już w początkach istnienia instytucji państwa można odnaleźć pierwowzory współczesnej administracji, zajmującej się ochroną porządku i ładu publicznego. Służby porządkowe przeszły długą drogę ewolucji – od podmiotów o bardzo szerokim zakresie działania do bardzo wyspecjalizowanych. Współczesne państwa dysponują rozbudowaną administracją publiczną, która w dużej części wykonuje zadania z zakresu ochrony porządku i bezpieczeństwa obywateli, ale również chroni obowiązujący porządek prawny i konstytucyjny oraz zabezpiecza przed zagrożeniami zewnętrznymi. Dyskusja na

temat państwa i jego roli dotyczyła przede wszystkim tej funkcji, czyli zapewnienia bezpieczeństwa. Już w starożytnej Grecji można odnaleźć początki teoretycznej refleksji o państwie, przede wszystkim w *Polityku* Platona i *Polityce* Arystotelesa. Wykształciły się wówczas zręby teorii ustroju państwowego. Bezpieczeństwo zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym stało obszarem zainteresowań instytucji państwowych oraz organizacji i struktur międzynarodowych. Jest również przedmiotem zintensyfikowanych badań naukowych, konferencji i sympozjów. Co jest najistotniejszym wynikiem tej refleksji, to coraz bogatszy dorobek myślowy w postaci publikacji naukowych. Bezpieczeństwo stało się też istotną ofertą edukacyjną na poziomie wyższym. Aktualnie na około 90 uczelniach kształcą się studenci na kierunkach: bezpieczeństwo wewnętrzne, bezpieczeństwo narodowe i inżynieria bezpieczeństwa. Na tych uczelniach powstają struktury organizacyjne (wydziały, katedry, zakłady), w których instytucjonalnie „polem wiedzy” jest problematyka bezpieczeństwa.

Oddany do rąk czytelników tom „Studiów Politologicznych” jest wyrazem aktywności naukowej przedstawicieli dwóch środowisk badawczych: Uniwersytetu Warszawskiego i Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Ośrodek naukowo-dydaktyczny w Szczytnie posiada ogromny dorobek badawczy w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego. Od wielu lat prowadzono tam badania oraz publikowano w miejscowym wydawnictwie i periodykach naukowych wyniki z prac badawczych związanych przede wszystkim z różnymi aspektami problematyki policyjnej. Są to opracowania o dużej wartości poznawczej, a niekiedy pionierskie, szkoda że w niewystarczającym stopniu upowszechnione w środowisku naukowym. Z kolei w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego od kilku lat tworzy się grupa młodych naukowców w Zakładzie Nauk o Bezpieczeństwie podejmujących szerokie spektrum tematów związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym państwa. Współpraca naukowa i edukacyjna tych dwóch środowisk może przynieść naprawdę interesujące rezultaty. Jej uzupełnieniem jest artykuł przedstawiciela Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, który podejmuje zagadnienie leżące na pograniczu prawa karnego procesowego i bezpieczeństwa wewnętrznego.

Autorzy publikujący na łamach trzydziestego czwartego tomu „Studiów Politologicznych” koncentrują się wokół tematyki z zakresu teorii bezpieczeństwa, walki z różnymi formami przestępczości, zagrożenia terroryzmem oraz koncepcji modeli bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Mając świadomość interdyscyplinarnego charakteru i istoty nauk

o bezpieczeństwie, autorzy artykułów reprezentujący różne dyscypliny naukowe prezentują różnorodne, ale zarazem interesujące poznawczo podejścia metodologiczne do badanej problematyki.

Andrzej Misiuk